

SOSYAL FOBİ HASTALARINDA OTİSTİK BELİRTİLERİN İNCELENMESİ

Abdullah Özbakır¹, Hasan Belli¹, Talha Ağaç²

¹SBÜ Bağırcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği

²SBÜ Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği

Giriş: Sosyal Anksiyete Bozukluğu (SAB) sosyal ortamlarda yoğun kaygı yaşanması, olumsuz değerlendirilme korkusu ve sosyal etkileşimden kaçınma ile kendini gösteren, bireyin yaşam kalitesini ciddi şekilde etkileyen bir anksiyete bozukluğudur. Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) ise nörogelişimsel bir bozukluk olup sosyal iletişimde güçlükler ve tekrarlayıcı davranışlarla karakterizedir. Aynı zamanda otistik belirtilerin OSB'li olmayan bireylerde de tanı kriterlerini karşılamayan eşik altı düzeyde mevcut olabileceği ve bu bireylerde sosyal- iletişimsel güçlükler yaratabileceği bilinmekte ve bu fenomen Geniş Otizm Fenotipi (GOF) olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Sosyal Anksiyete Bozukluğu (SAB) tanılı erişkinlerde Geniş Otizm Fenotipi (GOF) yaygınlığını belirlemek ve GOF'un sosyal kaygı şiddeti ve tedavi yanıtı ile ilişkisini incelemektir.

Yöntemler: Çalışmaya bir psikiyatri kliniğine başvuran 54 SAB hastası ve 48 sağlıklı birey dahil edilmiştir. Katılımcılara Erişkin Otizm Spektrum Anketi (OSA), Tekrarlayan Davranışlar Ölçeği (TEDÖ-R) ve Liebowitz Sosyal Fobi Ölçeği (LSFÖ) uygulanmıştır. Çalışmaya ilk görüşmede Essitalopram 10 mg başlanmış, 4. haftada 20 mg'a çıkarılmış hastalar alınmıştır.

Ölçekler ilk, 4. ve 8. haftalarda uygulanmıştır. Veriler ardışık ölçümler, grup karşılaştırmaları, korelasyon ve regresyon analizleriyle değerlendirilmiştir. Çalışmanın etik kurul onayı SBÜ Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi Etik Kurul'undan 13.12.2024 tarihinde 2024.12.274 sayılı KAEK/2024.12.274 no ile alınmıştır.

Sonuçlar: Hasta grubunda GOF göstergesi %48,1 iken kontrol grubunda %14,6 bulunmuştur ($p<0,001$). GOF'lu hastalarda sosyal kaygı düzeyi daha yüksek ve başlangıç yaşı daha erken saptanmıştır ($p<0,05$). Essitalopram tedavisiyle LSFÖ puanı ortalama %22,8 azalmıştır. OSA puanı, tüm ölçümlerde LSFÖ'yü anlamlı düzeyde yordayıcı bulunmuştur ($p<0,001$). GOF varlığı tedavi yanıt hızını değiştirmemiştir ($p=0,960$).

Tartışma ve Sonuç: SAB hastalarında eşik altı otistik özellikler yaygın olup, sosyal kaygı şiddetini artırmaktadır. Farmakoterapi etkili olsa da otistik özelliklerin varlığında sosyal beceri eğitimi gibi ek yöntemler önerilir.

Anahtar Kelimeler: Geniş otizm fenotipi, sosyal anksiyete bozukluğu, essitalopram, otistik belirtiler